

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες: Ζ. Αδαμοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516472
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ.: 130

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

ΚΟΙΝ.: Γραμματεία Υφυπουργού
Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
(Τομέας Κοινωνικής Ασφάλισης)
Πολιτική Γραμματεία

ΘΕΜΑ: «Εμπόδια στην συνταξιοδότησή τους, παρά την συμπλήρωση του ηλικιακού ορίου, έχουν όσοι οφειλέτες έχουν ενταχθεί στον νόμο 3869/2010 (νόμος Κατσέλη).»

ΣΧΕΤ: Η με αρ. πρωτ.3120/5-2-2025 Ερώτηση.

Σε απάντηση της παραπάνω Ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή από τους βουλευτές κ. κ. Θ. Τζάκρη, Α. Αυλωνίτη, Κ. Μάλαμα, Γ. Πούλου, Μ. Χουρδάκη και Ρ. Χρηστίδου, σχετικά με τη δυνατότητα συνταξιοδότησης ασφαλισμένων με οφειλές από ασφαλιστικές εισφορές προς τον e-ΕΦΚΑ, οι οποίοι έχουν υπαχθεί στον ν.3869/2010 περί υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με τον ν.4336/2015, για τους οποίους έχει εκδοθεί στα πλαίσια του νόμου αυτού οριστική δικαστική απόφαση, με την οποία ορίζεται αφενός η διαγραφή μέρους ή του συνόλου της οφειλής τους από ασφαλιστικές εισφορές (κύρια οφειλή και πρόσθετα τέλη) και αφετέρου υπάγονται σε ρύθμιση του υπολοίπου της οφειλής τους με καταβολή μηνιαίων δόσεων, σας πληροφορούμε τα εξής:

Όσον αφορά το πρώτο ερώτημα, σχετικά με τον αριθμό των πολιτών που έχουν ενταχθεί στο ν.3869/2010 και ταυτόχρονα έχουν συμπληρώσει το όριο συνταξιοδότησης και αδυνατούν να λάβουν σύνταξη, σας γνωρίζουμε ότι, σύμφωνα με την ενημέρωση που παρασχέθηκε από την αρμόδια Υπηρεσία του e-ΕΦΚΑ (Γενική Δ/ση Συντάξεων/Δ/ση Νομοθεσίας και Συντονισμού Συντάξεων Μη Μισθωτών), στις υπηρεσίες του φορέα εκκρεμούν 115 συνταξιοδοτικά αιτήματα από ασφαλισμένους οι οποίοι έχουν υπαχθεί στις εν λόγω διατάξεις.

Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 του ν.3869/2010, όπως τροποποιήθηκε με τη διάταξη του άρθρου 15 του ν.4336/2015 και ισχύει σήμερα «1. Φυσικά πρόσωπα που στερούνται πτωχευτικής ικανότητας υπό την έννοια του άρθρου 2 του ν.3588/2007 και έχουν περιέλθει, χωρίς δόλο, σε μόνιμη και γενική αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών τους, δικαιούνται να υποβάλουν στο αρμόδιο δικαστήριο αίτηση για την ρύθμιση των οφειλών τους κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου....».

Στο αρχικό πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου ενέπιπτε το σύνολο των οφειλών των προσώπων της παραγράφου 1 προς τους ιδιώτες. Εν συνεχεία εντάχθηκαν στο πεδίο εφαρμογής του και οι ασφαλιστικές οφειλές προς τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης,

όπως έχουν διαμορφωθεί με βάση τις προσαυξήσεις και τους τόκους εκπρόθεσμης καταβολής.

Στο πλαίσιο εφαρμογής του νόμου αυτού και εφόσον πληρούνται οι τιθέμενες προϋποθέσεις, το δικαστήριο προχωρά στη ρύθμιση του μέρους των οφειλών που μπορεί να εξυπηρετηθεί και ορίζεται με τη δικαστική απόφαση η καταβολή μηνιαίως, για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών, ορισμένου ποσού, για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών, συμμέτρως διανεμόμενου και η απαλλαγή του οφειλέτη από το υπόλοιπο των οφειλών, υπό τον όρο τήρησης της ρύθμισης. Αυτή η απαλλαγή, όμως, μπορεί να ανατραπεί αν γίνει δεκτή από το Δικαστήριο αίτηση έκπτωσης, η οποία μπορεί να ασκηθεί από οποιονδήποτε πιστωτή εντός δύο ετών από την επέλευση της απαλλαγής, σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 3869/2010.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του νόμου 3869/2010, παρέχεται η ευχέρεια στον δικαστή να αποφασίσει τη διαγραφή είτε μέρους ή του συνόλου της οφειλής από ασφαλιστικές εισφορές προς τον e-ΕΦΚΑ, η οποία, όμως, δεν περιορίζεται μόνο στα πρόσθετα τέλη αλλά και στην κύρια οφειλή, δηλαδή σε εισφορές που αντιστοιχούν σε χρόνο ασφάλισης.

Σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ασφαλιστικού δικαίου προκειμένου περί ελευθέρων επαγγελματιών ή αυτοτελώς ασκούντων συγκεκριμένα επαγγέλματα, η ευθύνη καταβολής των εκ του νόμου προβλεπόμενων κάθε φορά ασφαλιστικών εισφορών βαρύνει τον ίδιο τον ασφαλισμένο και η καταβολή των εισφορών είναι εκείνη που καθιστά ισχυρό τον χρόνο ασφάλισης. Τούτο προκύπτει και με βάση τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 4997/2022, όπως τροποποίησε το άρθρο 95 του ν. 4387/2016, περί παραγραφής αξιώσεων του e-ΕΦΚΑ από μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές.

Συνολικά, ο νόμος 3869/2010, όπως προκύπτει από το λόγο θέσπισής του, αφορά κατά κύριο λόγο στην προστασία της πρώτης κατοικίας των δανειοληπτών χωρίς να έχει κοινωνικοασφαλιστικό περιεχόμενο και δεν ρυθμίζει τα θέματα έναρξης καταβολής σύνταξης σε περίπτωση οφειλέτη ασφαλιστικού φορέα. Η μεταγενέστερη ένταξη οφειλόμενων εισφορών προς τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης δεν αποσκοπούσε στη ρύθμιση των κοινωνικοασφαλιστικών δικαιωμάτων των οφειλετών των φορέων, αλλά στην περαιτέρω προστασία της πρώτης κατοικίας, ώστε οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης να μην μπορούν να την εκπλειστηριάσουν, εφόσον και οι εισφορές αυτές μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ρύθμισης από σχετική δικαστική απόφαση.

Επομένως, συνάγεται ότι η ένταξη οφειλέτη στο νόμο Κατσέλη δεν έχει ως συνέπεια τη ρύθμιση των οφειλών του σύμφωνα με την κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία, αλλά οι φορείς το μόνο που μπορούν να εξετάσουν είναι αν, μετά τη ένταξη των οφειλών και τη διαγραφή μέρους ή και συνόλου αυτών, πληρούνται οι απαιτούμενες από την κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία προϋποθέσεις για λήψη κύριας σύνταξης.

Το κοινωνικοασφαλιστικό δίκαιο με σειρά νομοθετημάτων ρυθμίζει το θέμα της τμηματικής καταβολής οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών των αυτοτελώς απασχολούμενων σε πρώην φορείς ενταχθέντες στον e-ΕΦΚΑ καθώς και της έναρξης καταβολής σύνταξης σε περίπτωση ύπαρξης οφειλών.

Συγκεκριμένα:

1) Με τις διατάξεις των άρθρων 1-18 του ν.4611/2019, όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις του ν.5036/2023, ρυθμίστηκαν οφειλές (κύρια οφειλή και προσαυξήσεις, πρόσθετα τέλη και τόκοι λόγω μη εμπρόθεσμης καταβολής) των μη μισθωτών ασφαλισμένων προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης με παροχή έκπτωσης 85% επί των πάσης φύσεως προσαυξήσεων, πρόσθετων τελών και τόκων λόγω μη εμπρόθεσμης καταβολής και εξόφληση της οφειλής μέχρι 120 μηνιαίες δόσεις με ελάχιστο ποσό μηνιαίας δόσης τα 50 ευρώ.

Προκειμένου να επέλθει περαιτέρω μείωση του ποσού της οφειλής, δόθηκε η δυνατότητα, κατόπιν επιλογής του οφειλέτη, να γίνει επανυπολογισμός της κύριας οφειλής του με βάση υπολογισμού το ποσό που αντιστοιχεί στον κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών, δηλαδή ως εάν ο ασφαλισμένος κατέβαλε τις κατώτατες ασφαλιστικές εισφορές.

Με τον τρόπο αυτό επέρχεται μεν περαιτέρω μείωση του ποσού της οφειλής, διασφαλίζεται δε από τον νομοθέτη η κατώτατη μηνιαία εισφορά προκειμένου να μην απωλεσθούν οι 25 ημέρες (μήνας ασφάλισης για τις οφειλές των ελευθέρων επαγγελματιών), καθώς αυτό θα έθετε σε αμφισβήτηση τον χρόνο ασφάλισης του ασφαλισμένου.

Στα ανωτέρω πρόσωπα, με το άρθρο 9 του ως άνω νόμου, δόθηκε η δυνατότητα να δικαιωθούν σύνταξης, με την προϋπόθεση ότι η οφειλή που υπήχθη σε ρύθμιση ήταν κάτω από το όριο οφειλών που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία για την απονομή σύνταξης (άρθρο 61 του ν.3863/2010, όπως ισχύει) και επιπλέον πληρούνται και οι λοιπές συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις (ηλικιακό όριο και χρόνια ασφάλισης), με παρακράτηση του οφειλόμενου ποσού σε έως και 120 δόσεις από τη σύνταξη.

Στην περίπτωση που η οφειλή που είχε ρυθμιστεί με τις διατάξεις αυτές, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης υπερέβαινε το προβλεπόμενο όριο οφειλών το δυνάμενο να παρακρατηθεί σε δόσεις από τη σύνταξη, δόθηκε η δυνατότητα εφάπαξ εξόφλησης του υπερβάλλοντος ποσού εντός διμήνου από την γνωστοποίηση της οφειλής, προκειμένου να αρχίσει να καταβάλλεται η σύνταξη από την 1^η ημέρα του επόμενου μήνα της αίτησης συνταξιοδότησης.

2) Με τις διατάξεις του άρθρου 61 του ν.3863/2010, όπως έχει αντικατασταθεί με το άρθρο 259 του ν.4798/2021 και ισχύει, ρυθμίζεται το θέμα της χορήγησης συνταξιοδοτικών παροχών σε υποψήφιους συνταξιούχους με οφειλές από ασφαλιστικές εισφορές προς τον e-ΕΦΚΑ. Συγκεκριμένα, παρέχεται η δυνατότητα στα εν λόγω πρόσωπα να συνταξιοδοτηθούν εφόσον το οφειλόμενο ποσό από κάθε είδους ασφαλιστικές εισφορές, οφειλές από αναγνώριση πλασματικού χρόνου ασφάλισης, πρόσθετα τέλη και επιβαρύνσεις, δεν υπερβαίνει τις 20.000 ευρώ ή τα 6.000 ευρώ για τον π. ΟΓΑ μόνο από οφειλές που προκύπτουν από την υπαγωγή στην ασφάλιση, με παρακράτησή του σε έως 60 μηνιαίες δόσεις από τη σύνταξη.

Εφόσον το οφειλόμενο ποσό υπερβαίνει το ανωτέρω όριο, δίνεται η δυνατότητα εφάπαξ εξόφλησης του υπερβάλλοντος ποσού εντός διμήνου από την γνωστοποίηση της οφειλής προκειμένου η σύνταξη να αρχίσει να καταβάλλεται από την 1^η ημέρα του επόμενου μήνα της αίτησης συνταξιοδότησης.

Με την πρόσφατα ψηφισθείσα διάταξη του άρθρου 115 του ν.5078/2023, με την οποία προστέθηκαν παρ. 5 και 6 στο άρθρο 61 του ν.3863/2010, όπως ισχύει, στο πλαίσιο της διευκόλυνσης όσων αδυνατούν να καταβάλουν το υπερβάλλον ποσό οφειλής άνω των 20.000 ευρώ ή των 6.000 ευρώ αντίστοιχα, εφάπαξ, και ως εκ τούτου αδυνατούν να λάβουν συνταξιοδοτική παροχή, επήλθε αύξηση του ανωτέρω ορίου οφειλών συνταξιοδότησης από τις 20.000 στις 30.000 ευρώ, και από τις 6.000 στις 10.000 ευρώ προκειμένου για τον ΟΓΑ.

Για τη δυνατότητα υπαγωγής στη νέα ρύθμιση θα πρέπει να πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) ο υποψήφιος συνταξιούχος έχει συμπληρώσει το εξηκοστό έβδομο (67ο) έτος της ηλικίας του ή εφόσον έχει χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον σαράντα (40) ετών, το εξηκοστό δεύτερο (62ο) έτος της ηλικίας του,
- β) έχει καταβάλει εισφορές για χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον είκοσι (20) ετών ή έξι χιλιάδων (6.000) ημερών και
- γ) οι τραπεζικές καταθέσεις του δεν ξεπερνούν το ποσό των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ.

Εφόσον πληρούνται οι ως άνω προϋποθέσεις, ο e-ΕΦΚΑ προχωρεί στην έκδοση συνταξιοδοτικής απόφασης και στην καταβολή σύνταξης με παρακράτηση του οφειλόμενου ποσού από το ποσό της σύνταξης.

Συγκεκριμένα, το υπερβάλλον των είκοσι χιλιάδων 20.000 ευρώ ποσό οφειλής (και μέχρι 30.000 ευρώ) ή των 6.000 ευρώ (και μέχρι 10.000 ευρώ) αντίστοιχα, συμψηφίζεται με το 60% του μηνιαίου ποσού της καταβαλλόμενης σύνταξης, μέχρι τον μηδενισμό του. Μετά το μηδενισμό του υπερβάλλοντος ποσού, η εναπομένουσα οφειλή των 20.000 ευρώ ή των

6.000 ευρώ αντίστοιχα, παρακρατείται από το ποσό της σύνταξης σε ίσες μηνιαίες δόσεις που δεν μπορεί να είναι περισσότερες από 60.

Οι εν λόγω διατάξεις είναι γενικές και αφορούν όλους τους υποψήφιους συνταξιούχους που έχουν οφειλές από ασφαλιστικές εισφορές προς τον e-ΕΦΚΑ, θεσπίστηκαν δε προς το σκοπό της ενιαιοποίησης των όρων και των προϋποθέσεων χορήγησης των συνταξιοδοτικών παροχών από τον e-ΕΦΚΑ.

Σε αντίθεση με το ν. 3869/2010, με τις ως άνω ρυθμίσεις διασφαλίζεται για τον ασφαλισμένο το σύνολο του χρόνου ασφάλισής του ο οποίος λαμβάνεται υπόψη για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού του δικαιώματος και για τον υπολογισμό του ποσού της σύνταξής του.

Σε κάθε περίπτωση, οι υπηρεσίες του Υπουργείου, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ, εξετάζουν επισταμένως τα θέματα που προκύπτουν από την υπαγωγή των ασφαλιστικών εισφορών στο ν.3869/2010, όπως τροποποιήθηκε με το ν.4336/2015 και διερευνώνται όλες οι δυνατές λύσεις, ως προς τη δυνατότητα χορήγησης σύνταξης σε ασφαλισμένους οι οποίοι έχουν υποβάλει αίτηση για συνταξιοδότηση και έχουν συμπληρώσει το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης και τα ελάχιστα απαιτούμενα έτη ασφάλισης.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΣΑΚΛΟΓΛΟΥ